

UZASADNIENIE

Lidia Grychtołówna – wybitna pianistka i pedagog. Urodziła się 18 lipca 1928 roku w Rybniku. Gry fortepianowej zaczęła się uczyć u swojej matki już w wieku trzech lat, a dwa lata później dała swój pierwszy publiczny koncert w Białej Sali Hotelu Polskiego w Rybniku. Systematyczne pianistyczne kształcenie rozpoczęła w wieku sześciu lat pod kierunkiem prof. Wandy Chmielowskiej. W latach 1941 – 1944 uczyła się u Karola Szafranka, następnie w okresie od 1945 do 1951 roku studiowała w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Katowicach w klasie fortepianu prof. Wandy Chmielowskiej. Po ukończeniu studiów z najwyższym wyróżnieniem kontynuowała naukę na studiach podyplomowych u prof. Zbigniewa Drzewieckiego w Krakowie i Warszawie, a w latach 1957 – 1959 brała udział w kursach mistrzowskich pod kierownictwem Artura Benedettiego Michelangeliego w Arezzo i Bolano.

Lidia Grychtołówna debiutowała w 1953 roku w Katowicach z Orkiestrą Filharmonii Śląskiej pod dyrekcją Stanisława Skrowaczewskiego. Rok później działalność koncertową rozpoczęła w Anglii. Polska artystka szybko dała się poznać jako wybitna pianistka o słuchu absolutnym, zdobywając laury na prestiżowych konkursach: w 1955 roku na V Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie, w 1956 roku na I Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Roberta Schumanna w Berlinie, w 1958 roku na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Ferruccio Busoniego w Bolzano, a w 1959 roku na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym w Rio de Janeiro.

Konkursowe sukcesy polskiej pianistki zaowocowały licznymi zaproszeniami na koncerty. Swoje ogromne umiejętności i talent Lidia Grychtołówna prezentowała prawie we wszystkich krajach Europy i Ameryki Południowej. Koncertowała także w Stanach Zjednoczonych, Meksyku, na Kubie, w Australii, Tajlandii, Chinach i Japonii, często występując dla prezydentów państw czy koronowanych głów. Partnerowali jej dyrygenci: Constantin Silvestri, William Steinberg, Wolfgang Sawallisch, Roberto Benzi, Hiroyuki Iwaki oraz Stanisław Skrowaczewski, Stanisław Wisłocki, Henryk Czyż, Witold Rowicki i inni. Brała udział w wielu międzynarodowych festiwalach muzycznych, m. in. w Warszawie, Dusznikach, Bergen, Atenach, Sorrento, Perth, Dubrowniku czy Berlinie. Jej kunszt można było podziwiać podczas koncertów, które odbyły się na Wawelu w Krakowie, w pałacu Sanssouci w Poczdamie, podziemiach pałacu Dioklecjana w Splicie, drezdeńskiej galerii Zwinger czy zamku Sforzów w Mediolanie. Polska artystka ma bardzo szeroki repertuar, sięgający od muzyki baroku do klasyków XX wieku, jednak szczególnie często wykonuje utwory Ludwiga van Beethovena, Fryderyka Chopina i Roberta Schumanna. Jako pierwsza zagrała IV

Koncert fortepianowy B-dur op. 53 na lewą rękę i orkiestrę Sergiusza Prokofiewa w Wielkiej Brytanii (w 1967 r.) i Belgii (w 1988 r.).

Lidia Grychtołówna od 1986 do 2007 roku była profesorem Uniwersytetu im. Jana Gutenberga w Moguncji, gdzie prowadziła swoją klasę fortepianu. Jako uznany na świecie autorytet w dziedzinie pianistyki artystka jest zapraszana do zasiadania w gremiach jurorów najbardziej cenionych konkursów muzycznych, w tym od 1980 roku Konkursów Chopinowskich w Warszawie oraz konkursów organizowanych za granicą: w Miami, Getyndze, Darmstadt, Tokio i innych. Pianistka dokonała licznych nagrań radiowych, telewizyjnych i płytowych, m. in. dla wytwórni Polskie Nagrania, Philips, Deutsche Grammophon, CD Accord, rejestrując utwory Beethovena, Chopina, Schumanna, Mozarta, Wisłockiego, Rachmaninowa czy Skriabina. Bardzo wysoko przez recenzentów została oceniona płyta z nagraniami impromptus i scherz Chopina. Krytyk pisma „Diapason” napisał wtedy: *„Płyta pasjonująca, wzorowa. Lidia Grychtołówna zmusza do podziwu swoją witalnością, swoją osobowością a la Martha Argerich. Potrafi wygrać wszystkie odcienie, wszystkie kolory i nie wiadomo co bardziej podziwiać: jej unerwione uderzenie, jej staccato a la Horowitz, jej czuły liryzm, czy cudowne frazowanie”*.

Za wybitne osiągnięcia artystyczne oraz sukcesy w dziedzinie pedagogiki, Lidia Grychtołówna otrzymała wiele nagród i wyróżnień, zarówno w Polsce, jak i za granicą. Należą do nich: Złoty Medal Miasta Mediolanu w roku 1969, Nagroda Ministra Kultury i Sztuki II stopnia w 1971 roku, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski w 1971 roku, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski w 1980 roku oraz Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski w 2005 roku. Artystka posiada na swoim koncie również najwyższe odznaczenie państwowe Meksyku. W 1987 roku otrzymała Honorową Złotą Lampkę Górniczą – wyróżnienie przyznawane osobom kultury szczególnie zasłużonym dla Miasta i regionu. Lidia Grychtołówna poprzez swoją działalność artystyczną rozsławiła Rybnik w całej Polsce i na świecie. Posiada również Złoty medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”.

Lidia Grychtołówna w swoich wypowiedziach podkreśla, że Rybnik jest miastem, w którym się urodziła i wyrosła, przez co czuje się z nim szczególnie związana. W 2013 roku z okazji wydania książki „W metropoliach świata. Kartki z pamiętnika” w Rybniku odbył się recital artystki, po którym podpisywała ona książkę ze swoimi wspomnieniami. W dniu 26 października 2016 roku została uhonorowana złotą „Odznaką Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego”. Ustanowiona uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego odznaka przyznawana jest za całokształt działalności osobom, które przyczyniły się do gospodarczego, kulturalnego i społecznego rozwoju województwa. W ten wyjątkowy sposób doceniono zasługi Lidii Grychtołówny dla promocji województwa śląskiego na szerokim forum, również międzynarodowym.